

MONITOROVANIE VYUŽÍVANIA VHODNOSTI UČEBNICE

Biológia 7 pre gymnáziá – Praktické cvičenia a seminár I

Autori učebnice: doc. RNDr. Katarína Ušáková, PhD., PaedDr. Elena Čipková, PhD.,
RNDr. Soňa Nagyová, PhD., PaedDr. Timea Gálová

Vydavateľstvo: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, s. r. o., Bratislava

Rozsah učebnice: 110 strán

2016

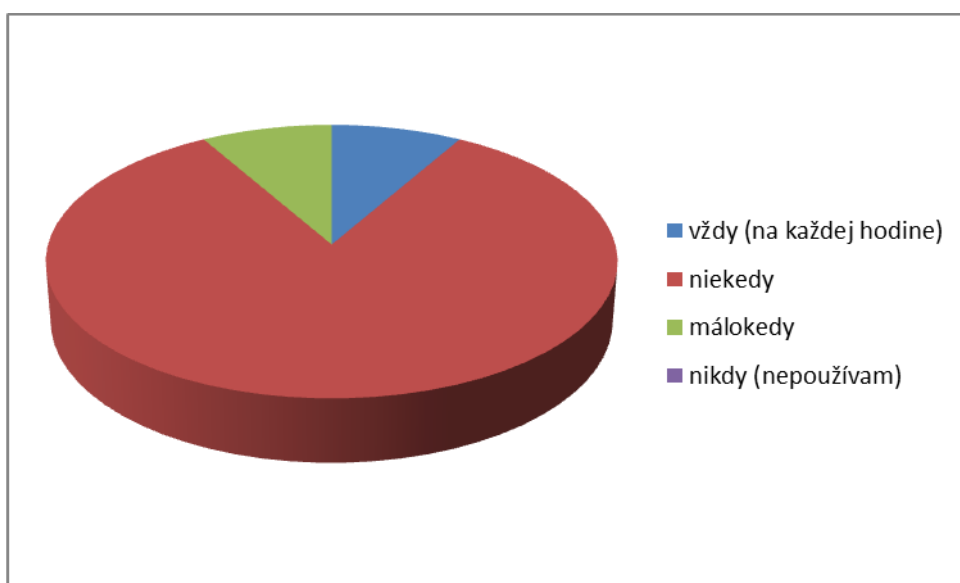
spracovala: PaedDr. Mariana Páleníková

časť Zhrnutie

1. Uvedenú učebnicu na hodinách biológie používate

Touto otázkou sme zisťovali, do akej miery učitelia učebnicu používajú.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
vždy (na každej hodine)	1	8,3
niekedy	10	83,4
málokedy	1	8,3
nikdy (nepoužívam)	0	0,0

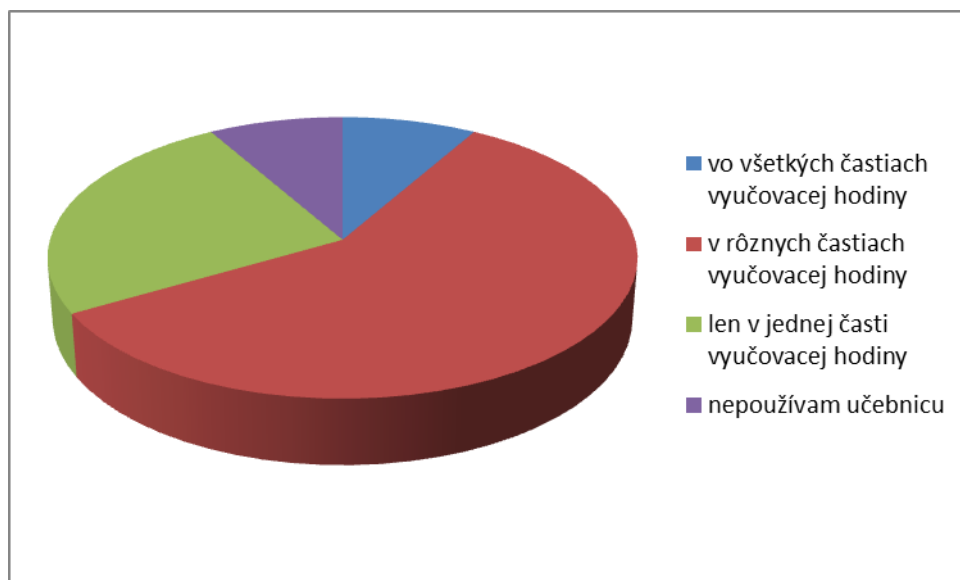
Ako je vidieť z tabuľky a grafu 8,3 % učiteľov používa učebnicu na každej vyučovacej hodine. 83,4 % učiteľov uviedlo, že uvedenú učebnicu používa niekedy a 8,3 % ju používa málokedy. Žiadny učiteľ (0,0 %) sa nevyjadril, že učebnicu nepoužíva nikdy.

časť Zhrnutie

2. V ktorej časti vyučovacej hodiny učebnicu používate?

Následne sme zisťovali, či učitelia používajú učebnicu v priebehu celej vyučovacej hodiny biológie, alebo len v niektorých jej častiach, respektíve ju nepoužívajú vôbec.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
vo všetkých častiach vyučovacej hodiny	1	8,3
v rôznych častiach vyučovacej hodiny	7	58,4
len v jednej časti vyučovacej hodiny	3	25,0
nepoužívam učebnicu	1	8,3

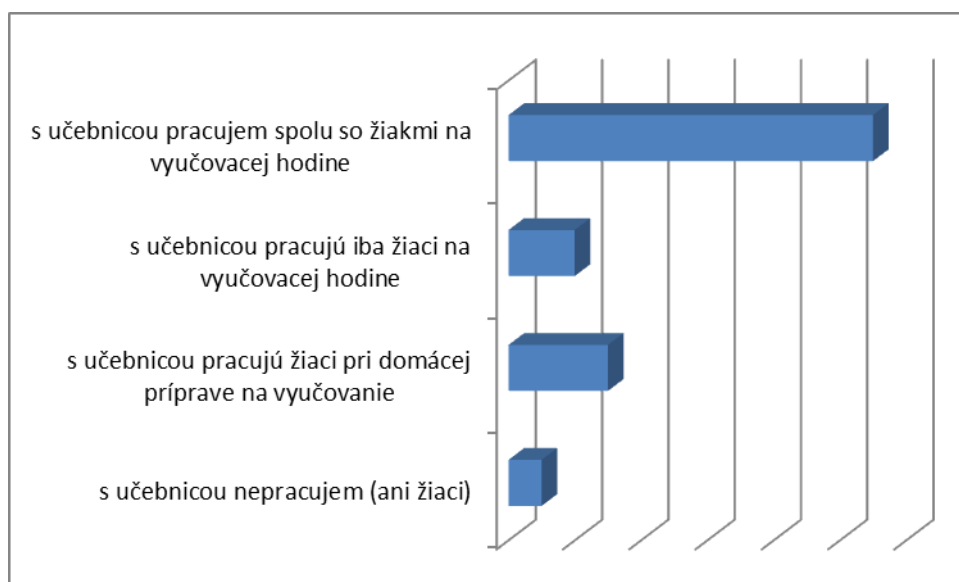
58,4 % učiteľov biológie používa učebnicu v rôznych častiach vyučovacej hodiny. Vo všetkých častiach ju používa 8,3 % a len v jednej časti vyučovacej hodiny 25,0 % učiteľov. Učebnicu nikdy nepoužíva 8,3 % učiteľov.

časť Zhrnutie

3. Ktorý spôsob práce s učebnicou uprednostňujete?

Zaujímalo nás ako učitelia používajú učebnicu na vyučovacej hodine. Či ju využívajú na spoločnú prácu, samostatnú prácu žiakov alebo na ich domácu prípravu.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
s učebnicou pracujem spolu so žiakmi na vyučovacej hodine	11	91,7
s učebnicou pracujú iba žiaci na vyučovacej hodine	2	16,7
s učebnicou pracujú žiaci pri domácej príprave na vyučovanie	3	25,0
s učebnicou nepracujem (ani žiaci)	1	8,3

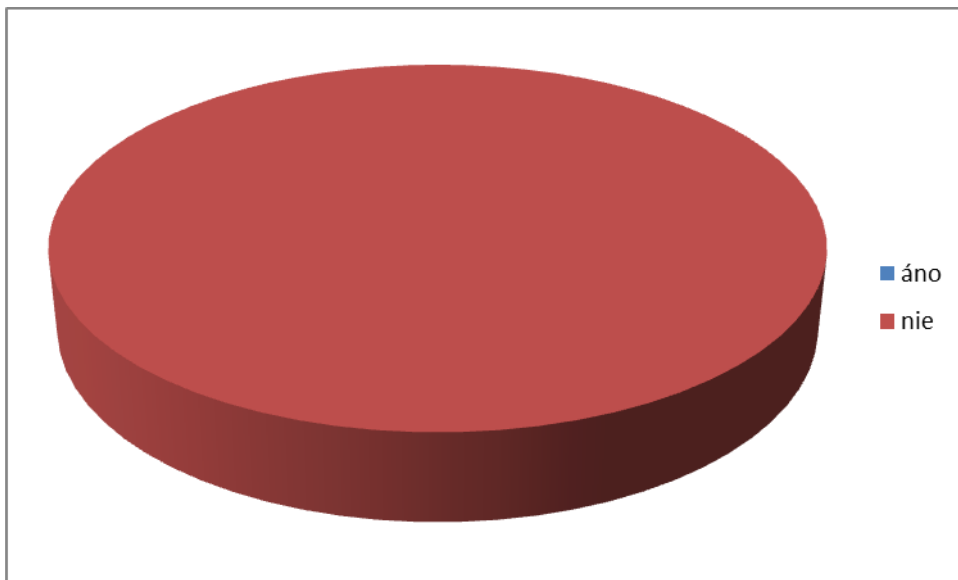
91,7 % učiteľov využíva učebnicu na prácu so žiakmi počas vyučovacej hodiny a 25,0 % pri domácej príprave žiakov na vyučovanie. 16,7 % opýtaných uviedlo, že využíva učebnicu iba na prácu žiakov na vyučovacej hodine. 8,3 % učiteľov s učebnicou nepracuje vôbec (ani oni, ani žiaci).

časť Odbornosť

4. Vyskytujú sa v učebnici odborné chyby?

Touto otázkou sme zisťovali, či sa z pohľadu učiteľov vyskytujú v učebnici odborné chyby. Tí, ktorí sa vyjadrili negatívne, neodpovedali ďalej na otázku vo vzťahu k množstvu chýb v učebnici.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	0	0,0
nie	12	100,0

100 % učiteľov sa vyjadrilo, že v učebnici sa nenachádzajú odborné chyby.

časť Odbornosť

5. Aké množstvo odborných chýb je v učebnici?

V súvislosti s výskytom odborných chýb v učebnici nás zaujímalo, aké množstvo chýb sa v nej podľa učiteľov vyskytuje. Učitelia, ktorí sa v predchádzajúcej otázke vyjadrili negatívne, neodpovedali na túto otázku.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
veľa (viac ako 10)	-	-
málo (5 – 10)	-	-
veľmi málo (menej ako 5)	-	-
nie sú v nej odborné chyby	-	-

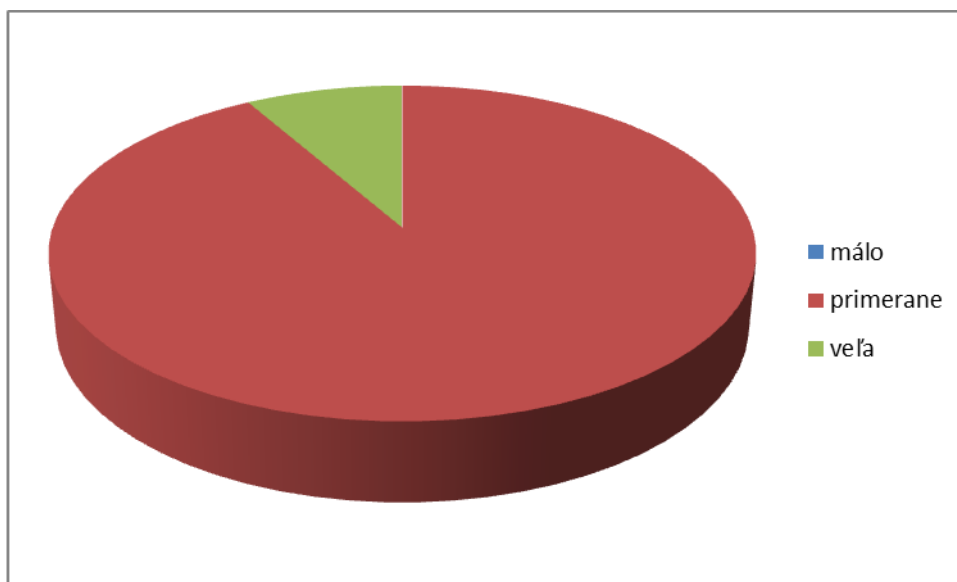
100 % učiteľov uviedlo, že v učebnici sa odborné chyby nenachádzajú, preto na túto otázku neodpovedali.

časť Textová časť učebnice

6. Ako hodnotíte množstvo textu v učebnici? Textu je

Zisťovali sme, čo si učitelia myslia o množstve textu v učebnici. Či ho považujú za primerané alebo nie.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
málo	0	0,0
primerane	11	91,7
veľa	1	8,3

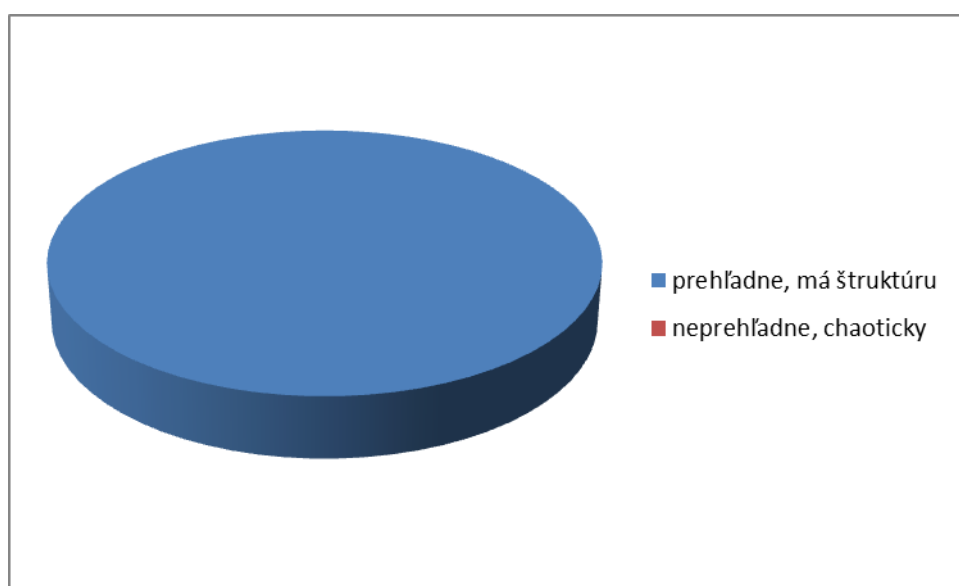
91,7 % učiteľov uvádza množstvo textu v učebnici ako primerané. Nikto (0,0 %) si nemyslí, že množstvo textu je neprimerane malé a 8,3 % učiteľov ho považuje za neprimerane veľké.

časť Textová časť učebnice

7. Text v učebnici je spracovaný

Touto otázkou sme sledovali, či má podľa učiteľov text logickú štruktúru, alebo považujú učebnicu za chaotickú a neprehľadne spracovanú.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
prehľadne, má štruktúru	12	100,0
neprehľadne, chaoticky	0	0,0

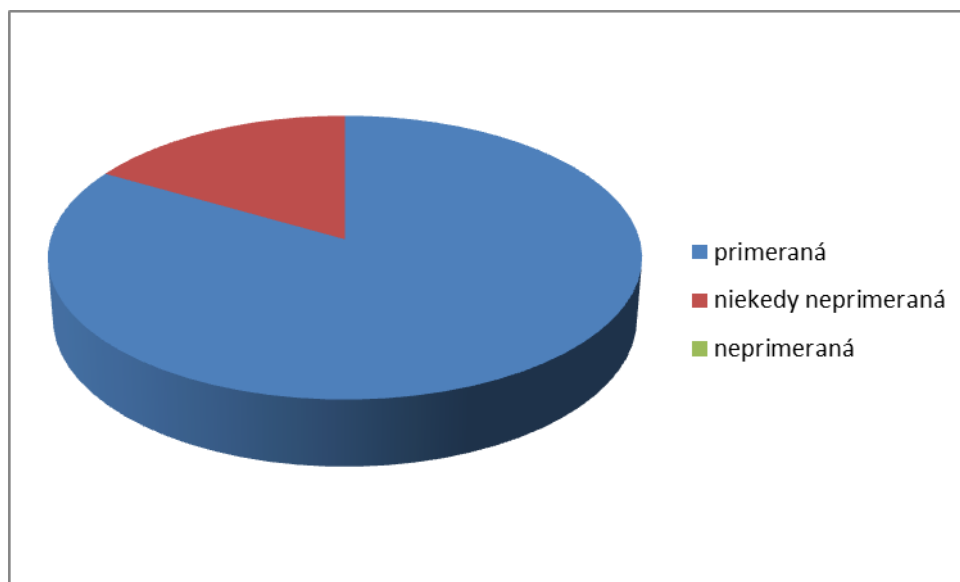
100,0 % učiteľov uvádza spracovanie textu v učebnici ako prehľadné s logickou štruktúrou.

časť Textová časť učebnice

8. Zrozumiteľnosť textu v učebnici je

V nadväznosti na prehľadnosť textu učebnice sme sa učiteľov pýtali na jeho zrozumiteľnosť.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
primeraná	10	83,3
niekedy neprimeraná	2	16,7
neprimeraná	0	0,0

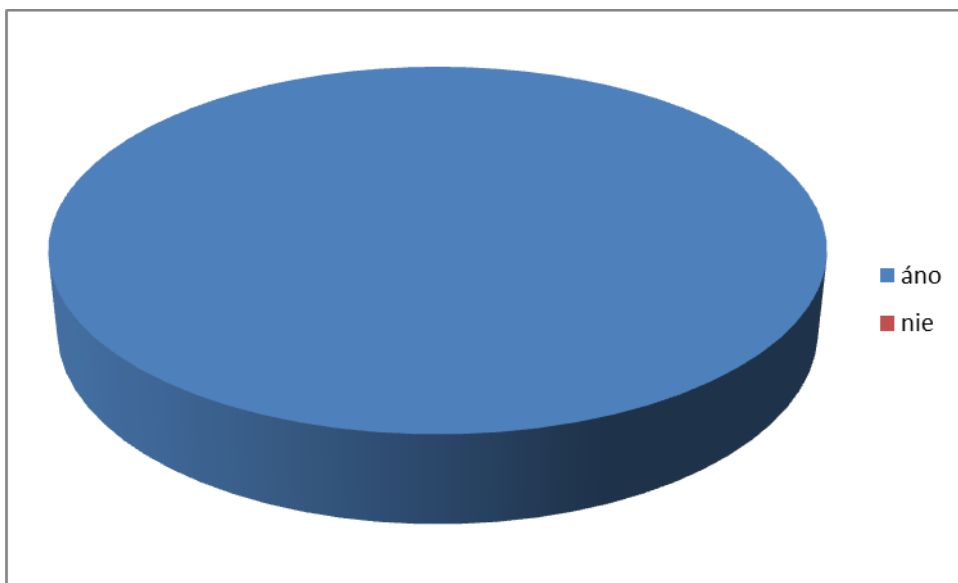
83,3 % učiteľov považuje zrozumiteľnosť textu v učebnici za primeranú a 16,7 % za niekedy neprimeranú. Žiadny učiteľ (0,0 %) neuviedol, že text v učebnici je nezrozumiteľný.

časť Textová časť učebnice

9. Text v učebnici je spracovaný veku primerane

Cieľom tejto otázky bolo zistiť názor učiteľov na to, či je text v učebnici spracovaný primerane žiakom gymnázia.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	12	100,0
nie	0	0,0

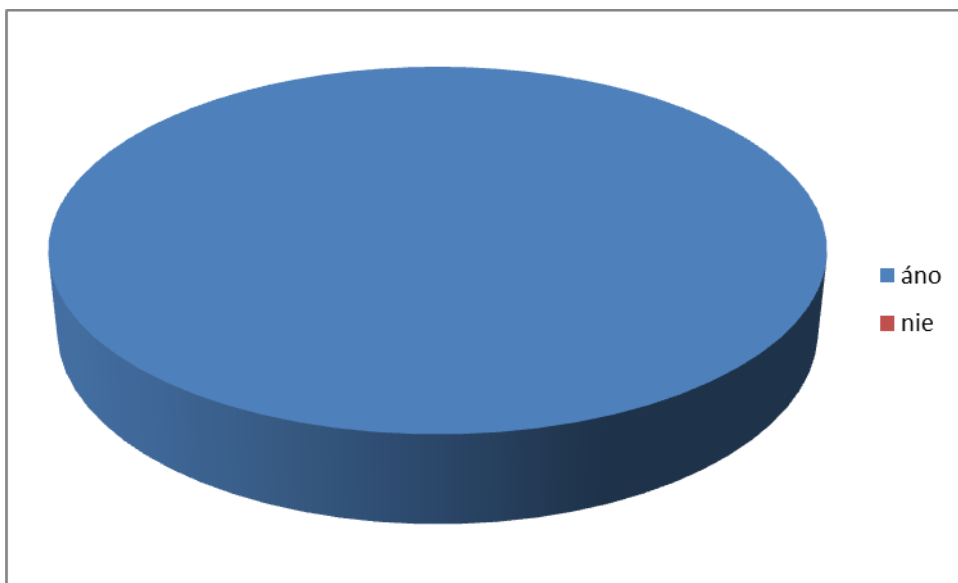
Spracovanie učebnice primerane k veku ohodnotili kladne všetci (100,0 %) učitelia.

časť Textová časť učebnice

10. Učebnica je spracovaná tak, že podnecuje žiakov záujem o danú tému

Zaujímalo nás, či je text učebnice pre žiakov podnecujúci a navodzujúci záujem o danú tému.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	12	100,0
nie	0	0,0

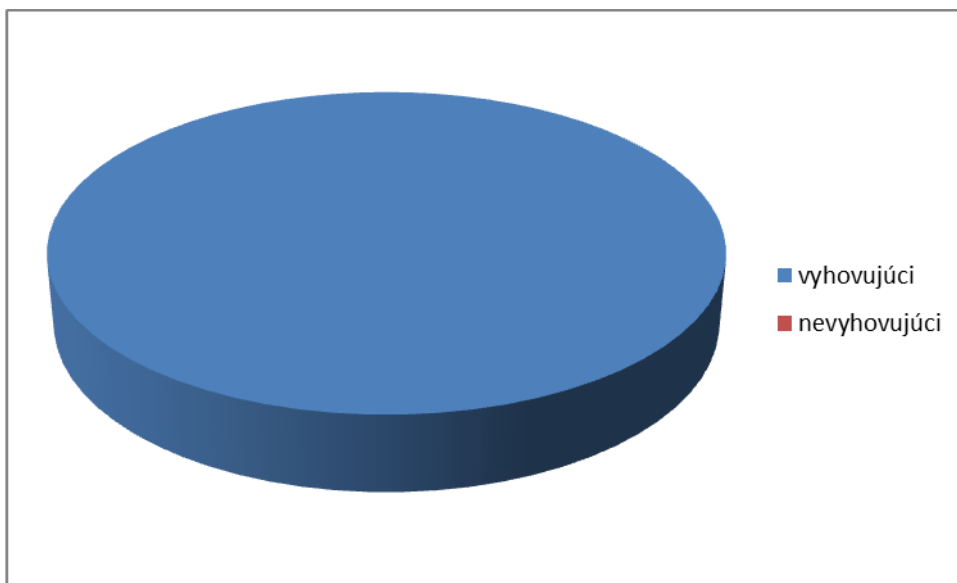
Podľa všetkých učiteľov (100 %) je učebnica spracovaná tak, že podnecuje žiakov záujem o danú tému.

časť Textová časť učebnice

11. Veľkosť a typ písma v učebnici je

Touto otázkou sme chceli zistiť, čo si učitelia myslia o formálnej stránke učebnice z pohľadu veľkosti a typu písma.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
vyhovujúci	12	100,0
nevyhovujúci	0	0,0

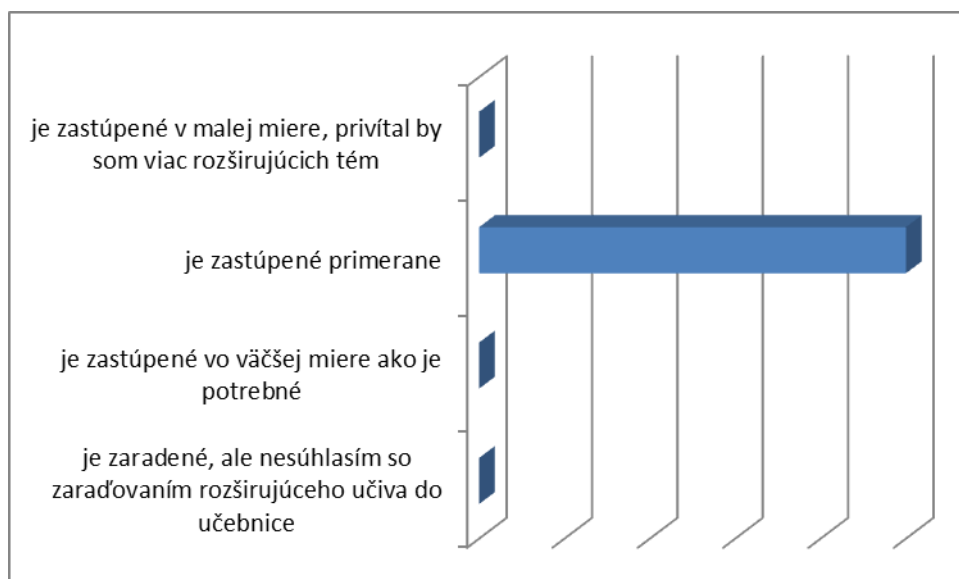
Všetci učitelia (100,0 %) považujú veľkosť a typ písma za vyhovujúce.

časť Textová časť učebnice

12. Rozširujúce učivo v učebnici, ktoré nie je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu

Okrem množstva textu sme chceli poznať názor učiteľov na zastúpenie rozširujúceho učiva v učebnici.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
je zastúpené v malej miere, privítal by som viac rozširujúcich tém	0	0,0
je zastúpené primerane	10	83,3
je zastúpené vo väčšej miere ako je potrebné	0	0,0
je zaradené, ale nesúhlasím so zaradovaním rozširujúceho učiva do učebnice	0	0,0
nie je zaradené	2	16,7

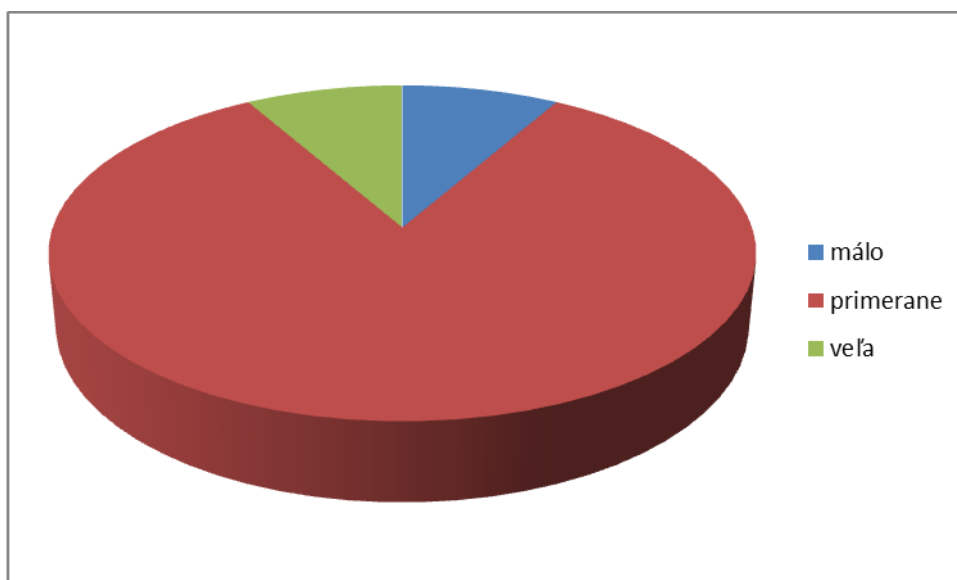
V súvislosti s rozširujúcim učivom mohli respondenti označiť viac odpovedí. 83,3 % učiteľov si myslí, že rozširujúce učivo je v učebnici zastúpené primerane. Nikto (0,0 %) si neželá viac takýchto tém, nikto (0,0 %) nepovažuje jeho zastúpenie za väčšie ako je potrebné a žiadny učiteľ (0,0 %) sa nevyjadril, že nesúhlasí s jeho zaradovaním do učebnice. Že sa v učebnici nenachádza rozširujúce učivo si myslí 16,7 % učiteľov.

časť Úlohy v učebnici

13. Ako hodnotíte množstvo úloh v učebnici? Úloh je v učebnici

V súvislosti s úlohami v učebnici sa v dotazníku nachádzalo šesť rôznych otázok. V tejto otázke sme zisťovali, čo si učitelia myslia o množstve úloh v učebnici. Či ho považujú za primerané alebo nie.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
málo	1	8,3
primerane	10	83,4
veľa	1	8,3

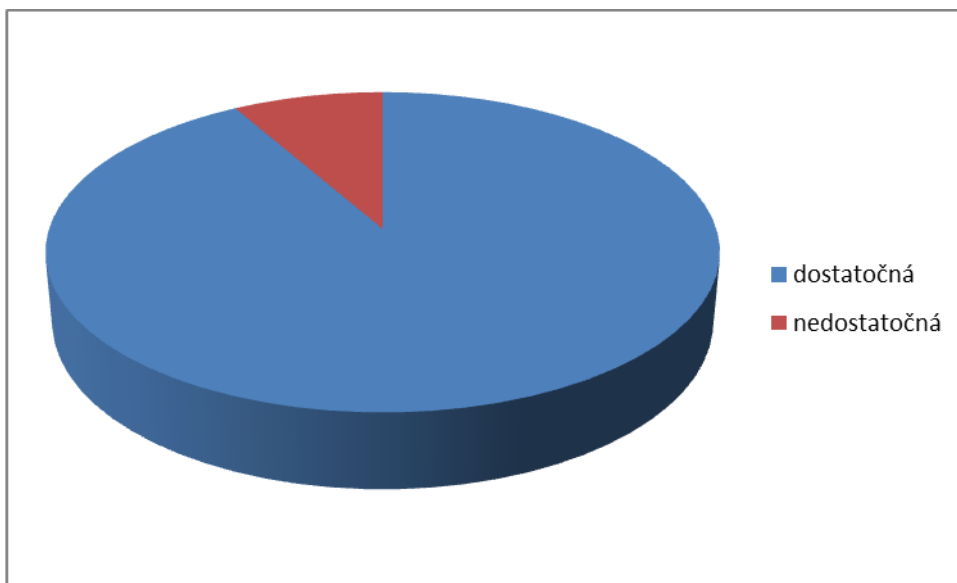
Počet úloh v učebnici považuje 83,4 % učiteľov za primeraný. Viac úloh v učebnici by uvítalo 8,3 % učiteľov a 8,3 % uvádza tento počet za neprimerane veľký.

časť Úlohy v učebnici

14. Rozmanitosť úloh je

Chceli sme tiež vedieť, či sú podľa učiteľov zastúpené rôzne typy úloh dostatočne alebo nie.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
dostatočná	11	91,7
nedostatočná	1	8,3

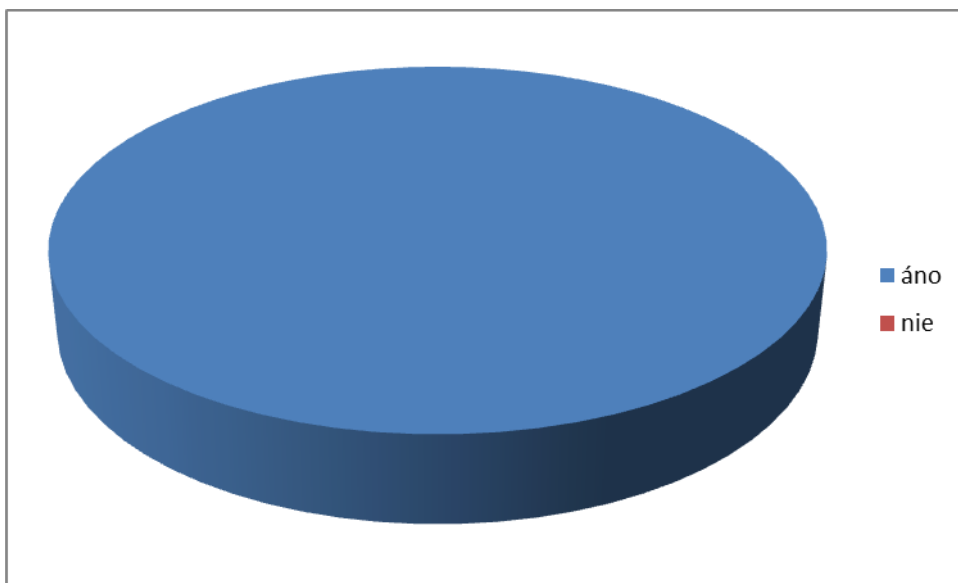
Podľa 91,7 % učiteľov je rozmanitosť úloh v učebnici dostatočná a pre 8,3 % je nedostatočná.

časť Úlohy v učebnici

15. Sú úlohy v učebnici veku primerané?

Cieľom tejto otázky bolo zistiť názor učiteľov na to, či sú úlohy v učebnici primerané pre žiakov gymnázia.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	12	100,0
nie	0	0,0

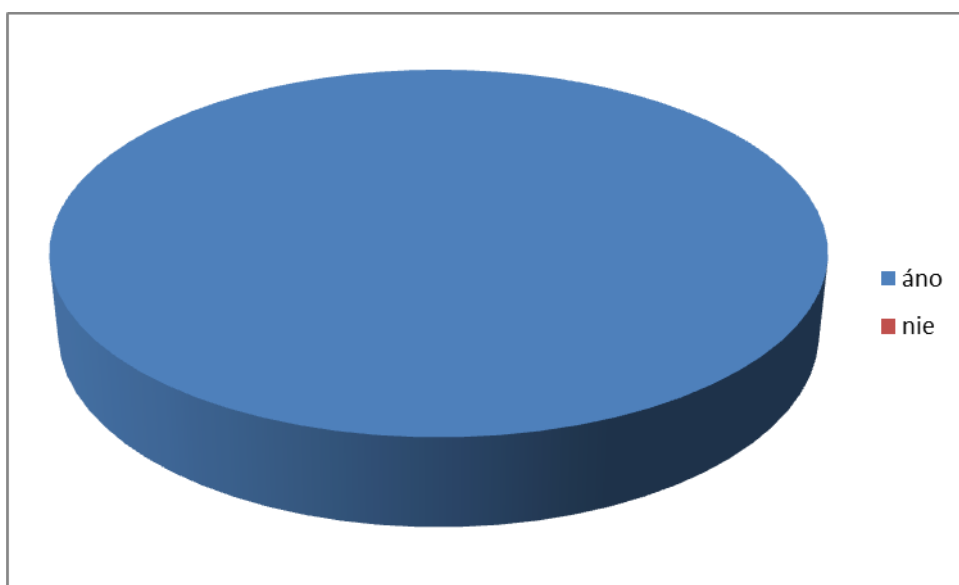
Všetci učitelia (100,0 %) posúdili úlohy v učebnici ako primerané žiakom gymnázia.

časť Úlohy v učebnici

16. Súvisia úlohy v učebnici s obsahovou stránkou textu?

Touto otázkou sme chceli zistiť, či podľa učiteľov úlohy v učebnici korešpondujú s obsahom príslušného textu.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	12	100,0
nie	0	0,0

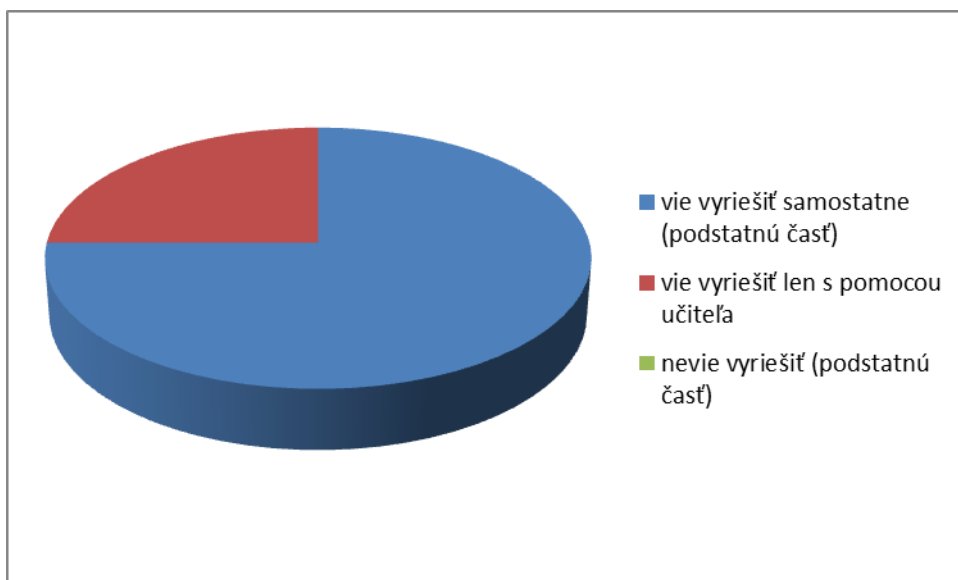
Všetci učitelia (100,0 %) vyjadrili názor, že úlohy korešpondujú s príslušným textom.

časť Úlohy v učebnici

17. Úlohy sú navrhnuté tak, že ich žiak

Touto otázkou sme zisťovali, čo si učitelia myslia o schopnosti žiakov gymnázia vyriešiť dané úlohy samostatne.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
vie vyriešiť samostatne (podstatnú časť)	9	75,0
vie vyriešiť len s pomocou učiteľa	3	25,0
nevie vyriešiť (podstatnú časť)	0	0,0

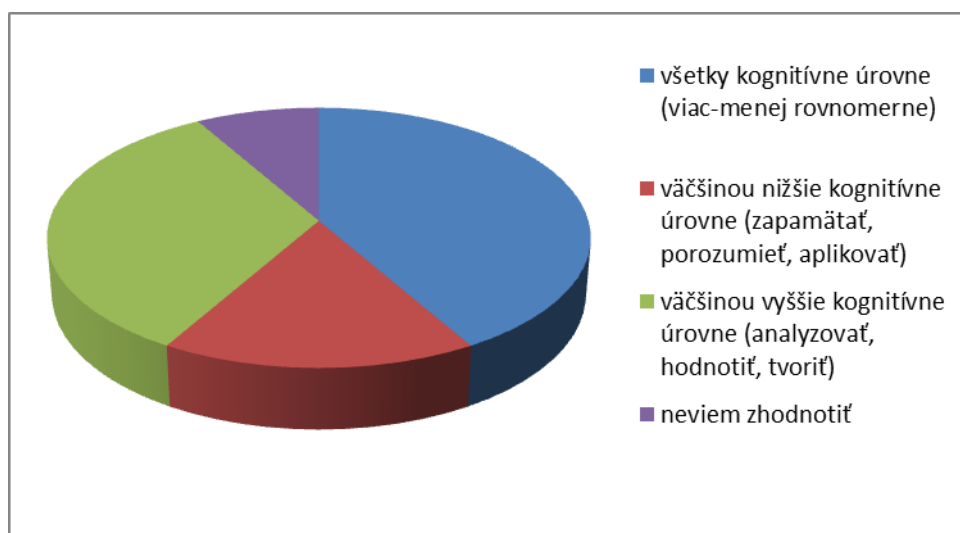
75,0 % učiteľov uviedlo, že podstatnú časť úloh vedia žiaci vyriešiť samostatne, 25,0 % si myslí, že žiak vie úlohy vyriešiť len s pomocou učiteľa a nikto (0,0 %) nemá názor, že úlohy žiaci nevedia vyriešiť.

časť Úlohy v učebnici

18. Úlohy sú zamerané na

Zaujímalo nás tiež, či učitelia odlišujú kognitívnu úroveň otázok, alebo ju nevedia posúdiť.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
všetky kognitívne úrovne (viac-menej rovnomerne)	5	41,7
väčšinou nižšie kognitívne úrovne (zapamätať, porozumieť, aplikovať)	2	16,7
väčšinou vyššie kognitívne úrovne (analyzovať, hodnotiť, tvoriť)	4	33,3
neviem zhodnotiť	1	8,3

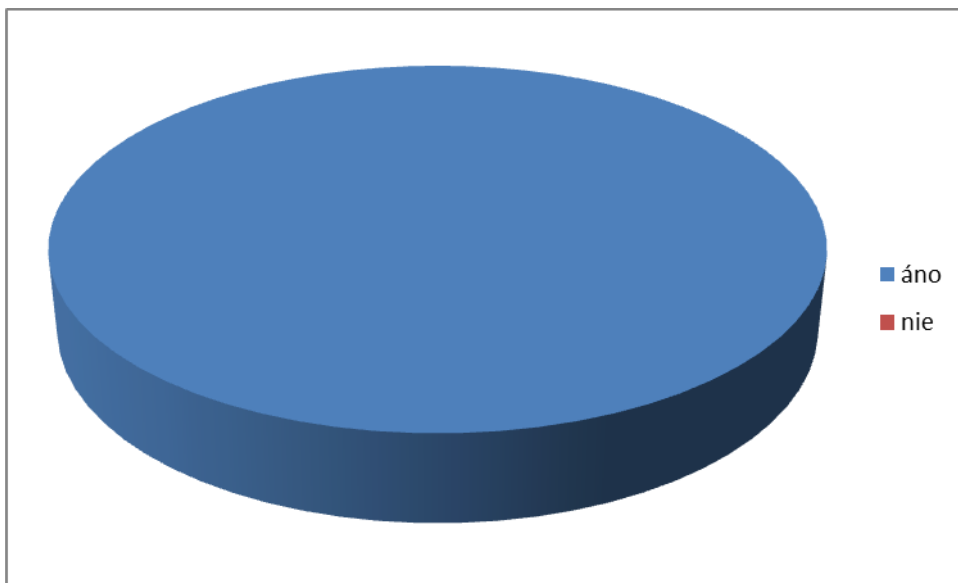
41,7 % učiteľov považuje zastúpenie úloh z hľadiska kognitívnych operácií za viac-menej rovnomerné. 16,7 % si myslí, že úlohy sú zamerané hlavne na nižšie kognitívne úrovne – zapamätať, porozumieť, aplikovať a 33,3 % učiteľov uvádza, že úlohy sú zamerané väčšinou na vyššie kognitívne úrovne (analyzovať, hodnotiť, tvoriť). Posúdiť kognitívnu úroveň úloh nevie 8,3 % učiteľov.

časť Grafická úprava učebnice

19. Obrázky v učebnici sú vhodne vybrané a korešpondujú s témou.

Učiteľov sme sa pýtali aj na vhodnosť obrázkov v súvislosti s danou témou.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	12	100,0
nie	0	0,0

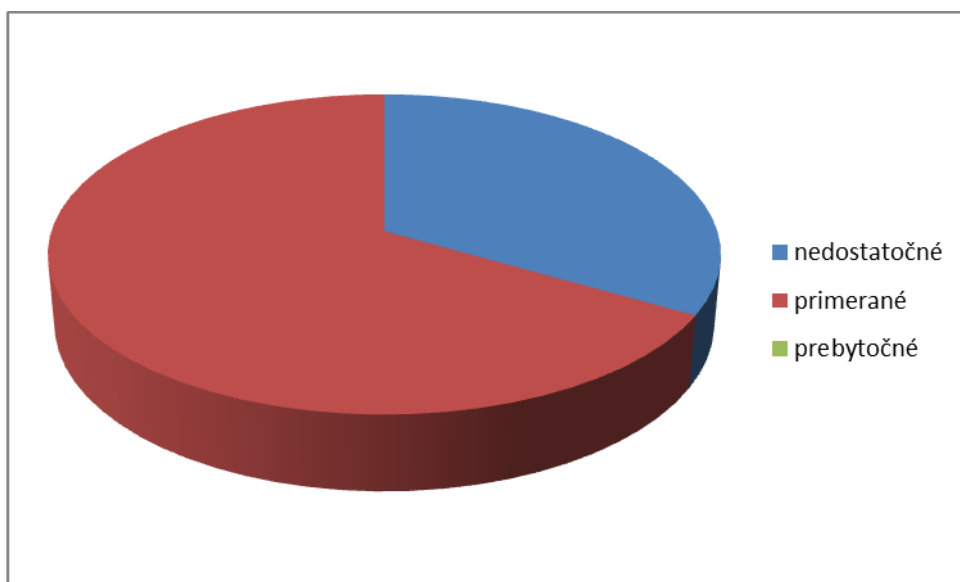
Všetci učitelia (100,0 %) vyjadrili názor, že obrázky v učebnici sú vhodne vybrané a korešpondujú s témou.

časť Grafická úprava učebnice

20. Množstvo obrázkov v učebnici je

Touto otázkou sme zisťovali, či učitelia považujú množstvo obrázkov v učebnici za dostačujúce, prípadne prebytočné.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
nedostatočné	4	33,3
primerané	8	66,7
prebytočné	0	0,0

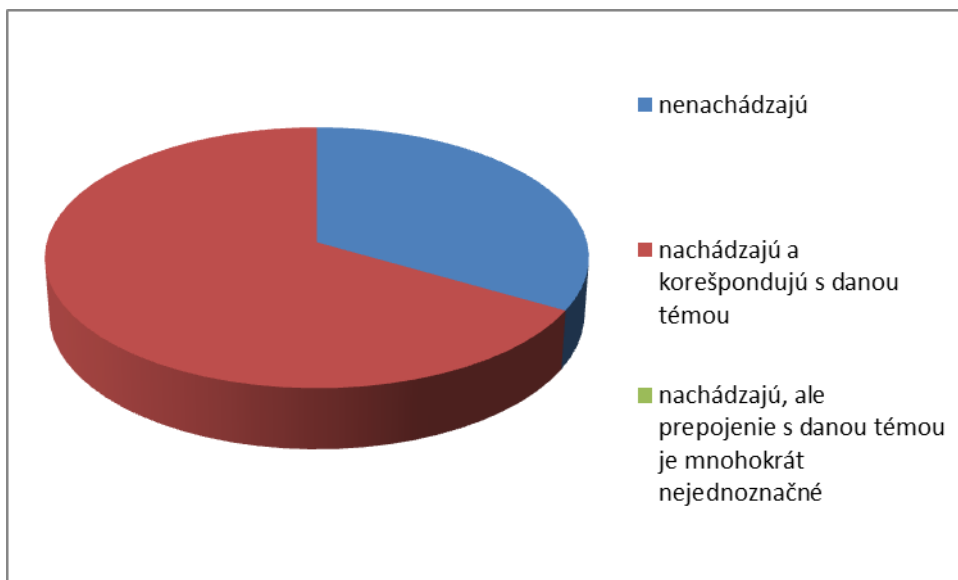
66,7 % učiteľov považuje množstvo obrázkov v učebnici za primerané. 33,3 % učiteľov uviedlo, že v učebnici sa nachádza prebytok obrázkov a žiadny učiteľ (0,0 %) si nemyslí, že množstvo obrázkov v učebnici je nedostatočné.

časť Grafická úprava učebnice

21. Grafy a tabuľky sa v učebnici

Okrem textu a obrázkov nás zaujímalo, čo si učitelia myslia o grafoch a tabuľkách umiestnených v učebnici a ich korešpondovaní s danou témou.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
nenachádzajú	4	33,3
nachádzajú a korešpondujú s danou témou	8	66,7
nachádzajú, ale prepojenie s danou témou je mnohokrát nejednoznačné	0	0,0

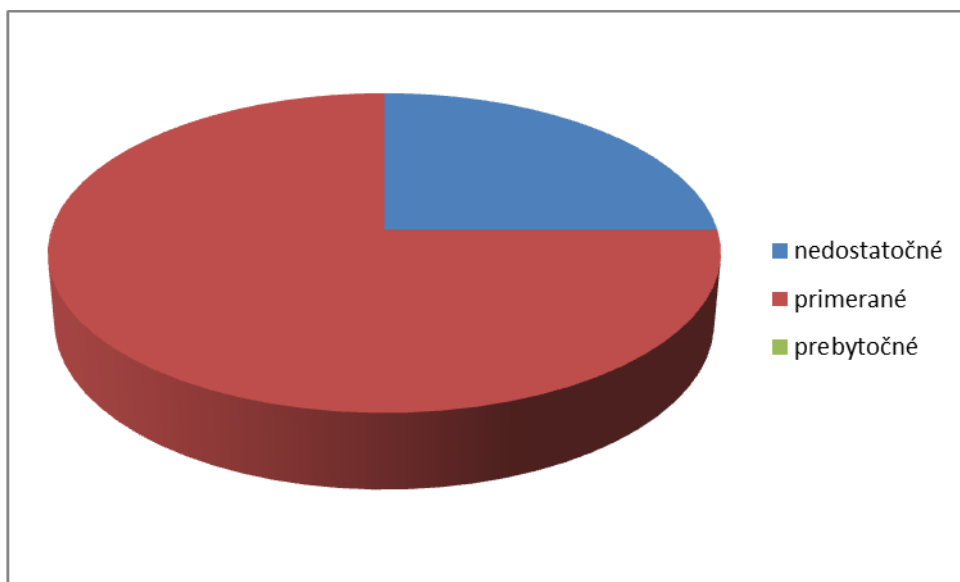
33,3 % učiteľov odpovedalo, že v učebnici sa grafy a tabuľky nenachádzajú. Podľa 66,7 % učiteľov sa tam grafy a tabuľky nachádzajú a korešpondujú s danou témou. Nikto si nemyslí (0,0 %), že grafy a tabuľky sa v učebnici nachádzajú, ale prepojenie s danou témou je mnohokrát nejednoznačné.

časť Grafická úprava učebnice

22. Množstvo grafov a tabuliek v učebnici je

Zaujímali nás tiež názory učiteľov na primeranosť množstva grafov a tabuliek v učebnici pre gymnázium.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
nedostatočné	3	25,0
primerané	9	75,0
prebytočné	0	0,0

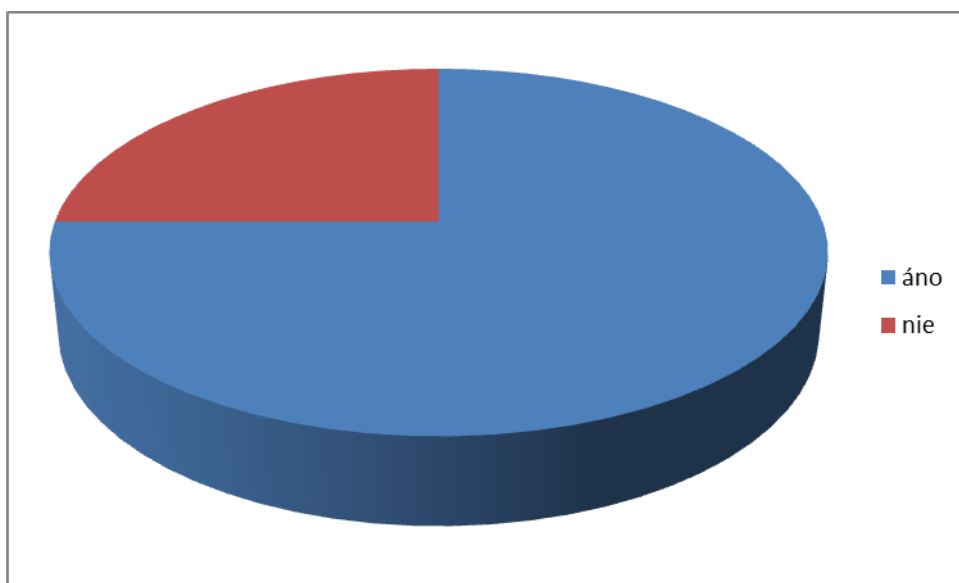
75,0 % učiteľov považuje množstvo grafov a tabuliek v učebnici za primerané. 25,0 % učiteľov hodnotí ich počet za nedostatočný. Nikto (0,0 %) neuviedol, že v učebnici sa nachádza prebytok tabuliek a grafov.

časť Grafická úprava učebnice

23. Má byť súčasťou učebnice aj vecný, príp. menný register?

Vzhľadom na doterajšie pripomienky učiteľov sme chceli vedieť, aké percento učiteľov by chcelo mať v učebnici vecný, prípadne menný register.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	9	75,0
nie	3	25,0

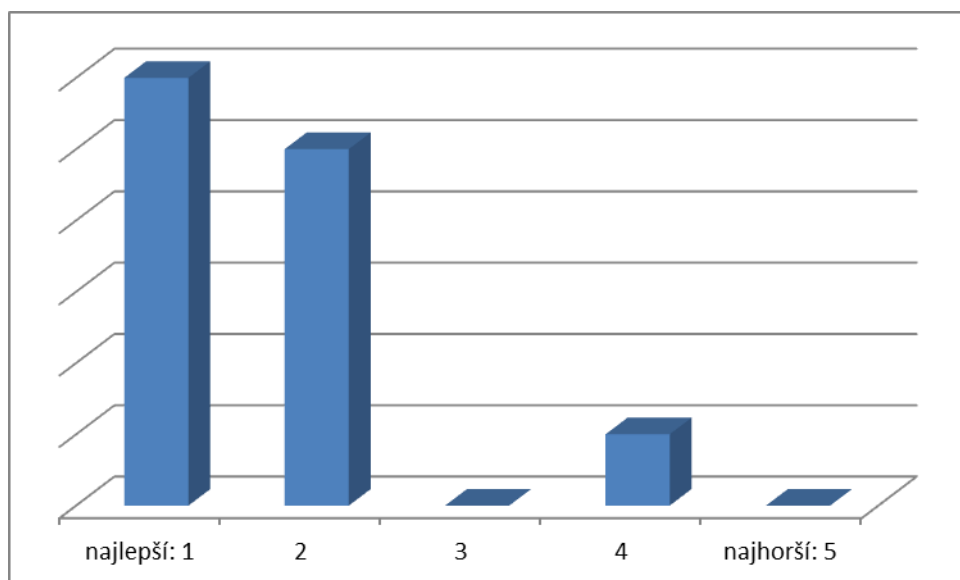
V učebnici *Biológia 7 pre gymnáziá – Praktické cvičenia a seminár I* sa menný register nachádza. 75,0 % učiteľov register víta, 25,0 % si myslí, že register odborných termínov nemá byť súčasťou tejto učebnice.

časť Celkové hodnotenie učebnice

24. Ako hodnotíte celkovú kvalitu učebnice?

V súvislosti so všetkými predchádzajúcimi otázkami je pre nás výpovedná aj výsledná známka (známkovanie ako v škole), ktorou by učitelia ohodnotili učebnicu biológie pre gymnázium.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
najlepší: 1	6	50,0
2	5	41,7
3	0	0,0
4	1	8,3
najhorší: 5	0	0,0

Podľa „známkovania v škole“ učebnicu *Biologie 7 pre gymnáziá – Praktické cvičenia a seminár I* celkovo ohodnotilo jednotkou 50,0 % učiteľov a dvojkou 41,7 %. Znamku trojku jej nedal nikto (0,0 %). 8,3 % ju ohodnotilo známku štyri a nikto (0,0 %) jej nedal päťku.

časť Celkové hodnotenie učebnice

25. Sem môžete napísať návrhy na zlepšenie tejto konkrétnej učebnice

V poslednej časti dotazníka učitelia mohli napísať konkrétne návrhy, ktoré by podľa nich prispeli k zlepšeniu kvality uvedenej učebnice.

Svojimi slovami – konkrétnejšie sa vyjadrili nasledovne:

*„Učebnica je výborná, vhodná tak na bežné cvičenia ako aj na seminár, obsahuje dostatočné množstvo úloh a námetov na cvičenia, učiteľ si má z čoho vybrať. Necítim potrebu na nej čokoľvek meniť. Podobne ako na učebnici *Biológia 8 pre gymnáziá (Ušáková)*. Určite ich treba obidve zachovať.*

Zjednodušiť postupy niektorých laboratórnych úloh (dôkaz škrobu, demonštrácia difúzie...). Niektoré sa dajú realizovať omnoho jednoduchšie.“

Záver

Našou úlohou sme zisťovali stav využívania učebnice *Biológia 7 pre gymnáziá – Praktické cvičenia a seminár I*, ako východisko k opätovnému schvaľovaciemu procesu.

V roku 2012 vyšlo druhé vydanie učebnice.

Do prieskumu sa zapojilo len 12 učiteľov z celkového počtu 246 gymnázií. Z dôvodu nízkeho počtu respondentov sme výsledky prieskumu neinterpretovali a tiež nevyvodzujeme závery.